

NEDERLANDS / LANDS TAAL

“STRIJDEN OM TAAL”

Dit is de nieuwe titel van het 10 jaar geleden uitgegeven boek “Taal en Politiek” van Els Witte en Harry Van Velthoven. Van een echte herwerking en aanpassing is er echter geen sprake, iets wat specialisten als Marc Platel betreuren.

Bondig samengevat handelt het boek over het beantwoorden van de vragen: “Is de Belgische taalstrijd mee verantwoordelijk voor het uiteenvallen van de Belgische constructie? Zo ja, hoe zwaar woog de taalstrijd daarbij en in hoeverre speelt de taalstrijd nog vandaag een rol in dit ontbindingsproces?”

De auteurs schetsen de invloed van de taalstrijd op de complexe evolutie van een unitair en Franstalig België naar een federaal land. Zij volgen de ontwikkeling en de rol van de Vlaamse Beweging – oorspronkelijk enkel een taal- en cultuurbeweging. Verder behandelen zij hoe de politiek in België ongeveer alle beschikbare modellen heeft willen gebruiken om de als ongelijkwaardig gepercipieerde taalgemeenschappen samen te houden. Zij doen ook een poging om de sociaal-politieke verhoudingen binnen België te vergelijken met algemene taalpolitieke strategieën elders in de wereld.

Opvallend is dat de auteurs duidelijke uitspraken doen over de Franstalige onwil om de taalwetten correct toe te passen. Evenzo over de dubbelzinnige houding van de Franstaligen als het gaat om de toepassing van het (Vlaams) territorialiteitsbeginsel en het (Franstalig) personaliteitsbeginsel. Nog een merkwaardige uitspraak: “De taalgrenzen moeten zo snel mogelijk beschermende staatsgrenzen worden binnen het confederaal België, waarbinnen Vlaanderen heer en meester is van de taalpolitiek en geen inmenging meer mag dulden.”

De auteurs beoordelen niet langer de rol van taalpolitiek als marginaal in het gefederaliseerd België. De naoorlogse migratiegolven spelen nu een grote rol in de taalproblemen; er is de moeilijke zoektocht tussen kosmopolitisme en regionalisme en uiteraard de groeiende invloed van het Engels. Daarbij komt nog het Brussels streven naar de vorming van een Brusselse gemeenschap die bevoegd zou zijn voor cultuur en taal!

Tenslotte is er ook nog het zogenaamd Europees minderhedenverdrag dat Vlaanderen niet wil ondertekenen. Een probleem dat de Vlamingen volgens de auteurs niet kunnen blijven voor zich uitschuiven. Misschien kan onze weigering worden opgevangen door de originele Waalse aanpak met zogenaamde internetfaciliteiten (door sommige gemeenten verleend aan Nederlanders bij tweede verblijfplaats). Hierdoor zou volgens de auteurs de historische Belgische tegenstelling tussen territorium en individuele persoon opgevangen kunnen worden. Het klinkt misschien mooi maar of zulke internetfaciliteiten in de Vlaamse Rand volstaan voor de Fransdolle lokale bestuurders, betwijfelen wij ten zeerste.

Als we de actuele politieke impasse overzien dan moeten wij akkoord gaan met Els Witte: “De strijd om taal is nooit gedaan”.

Els Witte – Harry Van Velthoven: Strijden om Taal, De Belgische taalkwestie in historisch perspectief, 2010, Uitgeverij Pelckmans, Kapellen, ISBN 978 90 289 5622 3

Els Witte is emerita hoogleraar en gewezen rector van de VUB

Harry Van Velthoven is emeritus hoogleraar van de Hogeschool Gent

JAARGANG 21 -
NUMMER 3 – MAART
2011

maandelijkse uitgave
niet in juli

P 209916

verantwoordelijke
uitgever
Mieke Delanghe
Bisdomkaai 11
9000 Gent

telefoon :
09/225.16.00

e-post :
mieke.delanghe@vwb.org
nederlandstaal@vwb.org

NIEUWE ACTIES IN DIT NUMMER

ENGELS LANDSTAAL?	2
MUZIEK IN METRO	2
PHL	3
MAAR OOK NOG	3

ANT-WOORDEN EN DADEN

ALBERT HEIJN	4
HORECA EXPO	5
IKEA	5
MODEMUSEUM HASSELT	5
MIND THE BOOK	6

ENGELS EERSTE LANDSTAAL ?

Meer en meer worden Engelse namen gegeven aan Federale of Vlaamse Gemeenschapdiensten, afdelingen, functies, enz. Enkele voorbeelden van deze miskenning van onze Nederlandse taal: "Kids ID", "bPost" en haar Engelstalige producten, "fgov", "eHealth", "tax on web" en nu weer "My Pension". Dit alles zagezegd wegens de voordelen van vereenvoudiging, kostenverlaging, enz. We gaan onze Vlaamse partijvoorzitters vragen onze Nederlandse taal te respecteren en te koesteren en deze niet te laten verdringen door het Engels. Dus zeker niet deze Engelse benamingen te accepteren voor officiële diensten, enz. Wij vragen hun hun parlementaire en lokale verkozenen te overtuigen onze taal te respecteren en te bevorderen onder alle omstandigheden.

SCHRIJVEN ↘

- Wouter Beke, voorzitter CD&V
Wetstraat 89, 1040 ETTERBEEK
- Wouter Van Besien, voorzitter Groen!
Sergeant De Bruynestraat 78-82
1070 ANDERLECHT

- J-M De Decker, voorzitter LDD
Omwentelingsstraat 8-10, 1000 BRUSSEL
- Bart De Wever, voorzitter N-VA
Koningsstraat 47, bus 6, 1000 BRUSSEL
- Alexander De Croo, voorzitter Open VLD
Melsenstraat 34, 1000 BRUSSEL
- Caroline Gennez, voorzitter sp.a
Grasmarkt 105/37, 1000 BRUSSEL
- Bruno Valkeniers, voorzitter VB
Madouplein 8 bus 9
1210 SINT-JOOST-TEN-NODE

STRALEN ↘

- info@wouterbeke.be
- wouter.vanbesien@groen.be
- j.m@jmdedecker.com
- bart.dewever@vlaamsparlement.be
- voorzitter.alexanderdecroo@openvld.be
- www.carolinegennez.be/contact/
voorzitter@vlaamsbelang.org

MUZIEK IN BRUSSELSE METRO

In de Brusselse metro klinkt van oudsher muziek om de reizigers wat te verstrooien, muzak of liedjes zonder woorden. Vanaf 2005 kwamen er ook gezongen liedjes bij, maar niet in het Frans of het Nederlands, het merendeel was in het Engels. Op vraag van de Franstaligen heeft men nu een oplossing gevonden: de liedjes moeten behoren tot de Europese hitparade. Maar in die Europese hitparade komen wel zelden of nooit Nederlandstalige liedjes aan bod, zodat onze eigen muzikanten weer geboycot worden.

Hoog tijd om te reageren:

SCHRIJVEN ↘

MIVB - hoofdzetel
Koningsstraat 76
1000 BRUSSEL

WEBSTEK ↘

www.mivb.be/avis-mening.html?l=nl

STRALEN ↘

via webstek : vragen - klachten

Ook zouden we aanbevelen om minister Grouwels aan te schrijven. Ze is als minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met openbare werken, vervoer, de haven van Brussel en het Informatiebeleid.

SCHRIJVEN ↘

Mw Brigitte Grouwels
Botanic Building, Sint-Lazaruslaan 10
13de verdieping
1210 SINT-JOOST-TEN-NODE

BELLEN ↘

02/517.13.33

FAXEN ↘

02/511.13.33

WEBSTEK ↘

www.brigittegrouwels.com

STRALEN ↘

info@grouwels.irisnet.be

PROVINCIALE HOGESCHOOL LIMBURG

Sommige hogescholen schijnen de aangekondigde wijzigingen in de taalregeling van het hoger onderwijs nog niet voldoende te vinden. Ze gebruiken zo veel mogelijk Engels in hun communicatie, ook als de opleidingen waarover het gaat gewoon in het Nederlands zijn.

De Provinciale Hogeschool Limburg is er zo een. Alle departementen van de Hogeschool werden herdoopt in het Engels tot "Healthcare", "Arts and Architecture", "Education" en dergelijke. De benamingen in kwestie worden gebruikt op de webstek en aan de telefoon, en ze zijn ook in grote lichtreclames aangebracht op de gebouwen. De Marnixring Limburg Herkenrode heeft hiertegen actie gevoerd, en wij hebben ons daar in maart vorig jaar bij aangesloten. De Marnixring heeft ook klacht neergelegd bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Deze heeft hun gelijk gegeven en het advies uitgesproken om de opschriften te verwijderen. Dat heeft de Hogeschool echter niet gedaan, de letters prijken er nog steeds.

We gingen eens kijken op de webstek van andere hogescholen, en merkten dat die vrijwel allemaal Nederlandse namen gebruiken voor hun opleidingen. Behalve soms op een Engelse versie van de webstek.

SCHRIJVEN ↘

F. Smeets, voorzitter Raad van Bestuur
Provinciale Hogeschool Limburg
Elfde Liniestraat 24
3500 HASSELT

BELLEN ↘

011/23.88.88

FAXEN ↘

011/23.88.89

WEBSTEK ↘

www.phl.be

STRALEN ↘

phl@phl.be

MAAR OOK NOG

VICTIM & CRIMINAL PROFILING ACADEMY

Dit onlangs opgericht instituut biedt kwalitatieve hulp aan slachtoffers van seksueel misbruik. Daartoe organiseert ze cursussen (modules) voor begeleiders en hulpverleners (psychologen, therapeuten, artsen, ziekenhuispersoneel, psychiaters), en ook voor politiemensen, rechters, advocaten en justitiemedewerkers.

Een goed initiatief, maar dit instituut heeft een Engelse naam alhoewel hun doelgroep zich in Vlaanderen situeert.

SCHRIJVEN ↘

Victim and Criminal Profiling Academy
Kruisstraat 65
9600 RONSE

BELLEN ↘

055/30.24.58

WEBSTEK ↘

www.vcpacademy.com

STRALEN ↘

via webstek - contactformulier

ANTWERP FASHION AGENTS

In Knack Weekend van enige tijd geleden werd ruime aandacht besteed aan de Antwerpse mode. AFA heet de organisator, Antwerp Fashion Agents die samen met Knack-weekend een "Antwerp fashion weekend met fashion walk" inrichtte. "Come and discover the newest spring and summer collections".

Het lijkt wel of de Antwerpse modehuizen volledig in Engelse handen gevallen zijn.

De Kamer van Koophandel van Antwerpen-Waasland en een andere Vlaamse instelling met een Engelse naam, het Flanders Fashion Institute, zijn op de web-

stek van AFA vermeld - waarschijnlijk zijn het ondersteuners.

Wie naar de webstek van AFA gaat, wordt volledig in het Engels onthaald, met daarna keuzemogelijkheid voor E/NL/F. De inrichters houden zich ook met schoenen bezig en hebben daarom een gelijkaardige webstek onder de naam van ASR, Antwerp Shoe Room. Ook daar is er een overvloedigheid van Engels te merken.

SCHRIJVEN ↘

AFA
Belgiëlei 143
2018 ANTWERPEN

WEBSTEK ↘

www.antwerpfashionagents.com

STRALEN ↘

via webstek

En omdat Knack Weekend daadwerkelijk en kritiekloos meedeed:

SCHRIJVEN ↘

redactie Knack Weekend
Raketstraat 50 bus 3
1130 HAREN - BRUSSEL

BELLEN ↘

02/702.45.41

FAXEN ↘

02/702.45.42

STRALEN ↘

weekend@knack.be

KATHOLIEKE HOGESCHOOL BRUGGE OOSTENDE

Deze KHBO voert reclame met het reclame "vliegertje" (flyer) van de OH! Dancing Gistel. Meer bepaald voor het "FRI 18.03.2011 OH STYLE" evenement: "Fucking/hate it or love it." Verder alles in het Engels behalve: Boudewijn Park en Brugge. De keerzijde met Agenda FEB 2011 is uiteraard ook opgesteld in het Engels.

Wij protesteren tegen deze Engelse vorm van reclamevoering door KHBO.

SCHRIJVEN ↘

Frank Devos
Communicatieverantwoordelijke KHBO
Xaverianenstraat 10
8200 BRUGGE

BELLEN ↘

050/30.51.00

FAXEN ↘

050/30.51.01

WEBSTEK ↘

www.khbo.be

STRALEN ↘

info@khbo.be

ANTWOORDEN EN DADEN

ALBERT HEIJN

In november vorig jaar voerden we actie tegen Albert Heijn en hun Euroshopperproducten. Bij het antwoord van Albert Heijn dat we vorige maand publiceerden, stuurden onze vrienden van Taalverdediging deze kanttekening:

ALBERT HEIJN VALT DOOR DE (BOODSCHAPPEN-)MAND

In strijd met de officiële mededelingen van de grootgrutterketen, dat de Euroshopperartikelen met de ge-

wraakte grote Engelse opschriften in heel Europa worden verkocht en dat de eenvormige, hoofdzakelijk Engelstalige verpakking kostenbesparend zou zijn, heeft de Centrale Klantenservice van Albert Heijn in Zaandam tegenover Taalverdediging bekend dat deze Euroshopperproducten alleen in AH-winkels in Nederland te koop zijn.

Men hoopt deze artikelen ooit wel in het buitenland te slijten, maar dan zal de verpakking daarvoor moeten worden aangepast in dier voege dat de inhoud er dan in de talen van de desbetreffende landen moet worden bij vermeld. De huidige verpakking is dus absoluut niet kostenbesparend.

HORECA EXPO

In december schreven we over de reclame voor Horeca Expo. Organisator Artexis antwoordde als volgt :

Geachte heer,

Wij hebben uw schrijven van 17 januari met veel aandacht gelezen.

Horeca Expo is sinds meer dan 20 jaar dé ontmoetingsplaats voor ieder die met het culinaire in aanraking komt. Met zijn meer dan 600 standhouders en meer dan 50.000 bezoekers die uit België doch ook Frankrijk, Duitsland, Nederland en Italië komen noopt ons dit tot het inschakelen van Engels als communicatietaal. Vanuit kostenoogpunt en duidelijkheid in communicatie is dit voor ons de enige manier tot communiceren.

Wij hopen u ook nog in de toekomst tot een van onze bezoekers te mogen rekenen en verblijven met de meeste hoogachting

Dirk Van Roy

CEO Artexis, As representative of Virtus bvba

IKEA

In november hadden we het over Ikea Anderlecht, en in december publiceerden we een antwoord. We kregen nog een uitgebreider antwoord, dat in woord en beeld de toestand ter plaatse duidelijk maakt.

Geachte Heer,

Allereerst dank voor uw reactie en inbreng die ons wijst op enkele concrete indrukken die onze winkel aan onze klanten geeft. IKEA Anderlecht is zich reeds jaren bewust van de gevoeligheden die een vestiging in het tweetalige Brussels Gewest met zich meebrengt. Er werd ons immers eerder gewezen op de vooronderstelde taalgradering die zich in onze communicatie zou bevinden. Ons engagement inzake taalhoffelijkheid heeft desalniettemin reeds tal van consequente verbeteringen en aanpassingen voortgebracht die het tegendeel mogen bewijzen. Tot onze spijt blijken onze inspanningen nog steeds ontoereikend voor enkele van onze klanten, zoals blijkt uit uw schrijven.

IKEA Anderlecht werkt reeds jaren actief aan een evenwichtige taalcommunicatie. Zoveel als mogelijk worden gelijke parameters gebruikt in zichtbaarheid, herhaling, volledigheid. In sommige gevallen is het echter onmogelijk dit aan te houden om leesbaarheid te garanderen en overcommunicatie te vermijden. In dat geval wordt geopteerd voor één taal in grote affichage en de tweede

taal in kleine lay out. In dit geval wordt ook de omringende communicatie in ogenschouw genomen zodat op die manier toch weer een nieuw evenwicht kan ontstaan.

De voorbeelden die u ons toestuurde mogen inderdaad de indruk wekken dat gradering van toepassing is. Het zijn ons inziens allen gevallen die in een breder geheel kaderen waarin een evenwichtige taalhoffelijkheid tot uiting komt. Indien namelijk een iets vollediger beeld van onze communicatie was genomen, zou worden vastgesteld dat ook omgekeerd affiches in het Nederlands met grote letters en kleinere Franstalige belettering te vinden zijn. U kan bijgesloten hiervan enkele voorbeelden vinden, die dit mogen staven.

Daarnaast zijn we er ons van bewust dat dit een werk van permanente opvolging en evaluatie is. Uw schrijven wordt zeker opgenomen in onze communicatiestrategie en we zullen niet ophouden dit te verfijnen.

In de hoop dat ons antwoord u kan overtuigen van onze bezorgdheid inzake taalhoffelijkheid,

Steeds te uwer beschikking voor verder informatie,

Hoogachtend,

Matthieu Meul

Customer Relations IKEA Anderlecht

Bijgevoegd waren 10 foto's van borden met de grote tekst in het Nederlands en de kleine tekst in het Frans.

Wij willen hierbij dan ook vragen dat al degenen die ons suggesties voor acties toesturen, daarbij juist en volledig de omstandigheden zouden vermelden, zodat wij geen verkeerde voorstelling van zaken geven.

MODEMUSEUM HASSELT

Een antwoord op een actie uit ons januarinumnummer.

Geachte heer,

Vooreerst wens ik u, ook namens Kenneth Ramaekers, onze allerbeste wensen voor het nieuwe jaar over te brengen.

U stelt dat het gebruik van Engelstalige titels te wijten zou zijn aan het gebrek aan respect voor de eigen taal. Niets is echter minder waar. Heel wat titels uit het verleden bewijzen dit: Hoera Hip Handwerk, Ten dans gevraagd, Kunst om het lijf, de Collectie-reeks...

Ook het feit dat wij onze communicatie voor elk project in het Nederlands voeren, bewijst dit.

De laatste jaren werd er inderdaad ook regelmatig geopteerd voor een Engelstalige titel. Slechts zelden had dit een taalkundige reden. Een voorbeeld waarbij dit wel het

geval was, is de tentoonstelling "Devout/Devine" waarin men het geheel van de tentoonstelling perfect kon omvatten met een Engelstalige alliteratie en waarbij we in het Nederlands niet zo'n passend alternatief vonden.

Het hoeft niet gezegd te worden dat de modesector een mondiale wereld is met Engels als voertaal. Veel vaker ligt de reden om te opteren voor een Engelstalige titel dan ook wel degelijk in het nastreven van een internationale uitstraling.

Het Modemuseum Hasselt heeft op dat vlak de afgelopen twee jaar een internationale erkenning gekregen die haar gelijke in onze omgeving niet kent.

Dit resulteert niet alleen in meer anderstalige bezoekers: het afgelopen jaar waren meer dan 10% van onze bezoekers anderstalig of kwamen uit het buitenland; dit komt neer op minstens 4000 bezoekers.

Aangezien wij niet beschikken over een communicatiebudget waarmee we ook in het buitenland of in Wallonië kunnen werven, zijn wij aangewezen op persartikels van internationale mode-, stijl- en actualiteitsbladen. Met een Engelstalige titel creëren we een kans om door anderstalige of buitenlandse pers opgemerkt te worden, de inhoud van de tentoonstelling zorgt ervoor dat men erover schrijft. Zo kregen we met de tentoonstelling van Hannelore Knuts zelfs pers aandacht in de Verenigde Staten.

U verwijst naar de bezoekers die wij hiermee hopen te verleiden tot een bezoek aan het museum. Uiteraard zijn zij belangrijk. Wat echter zeker zo belangrijk is, is onze internationale uitstraling als museum als wij bruiklenen wensen aan te vragen. Aangezien wij haast uitsluitend opteren voor thema-tentoonstellingen zijn deze bruiklenen bij andere musea, ontwerpers en verzamelaars een absolute noodzaak. Sinds wij meer buitenlandse aandacht krijgen, merken wij dat steeds meer deuren opengaan op het vlak van bruiklenen. Dit stelt ons in staat om inhoudelijk nog sterkere tentoonstellingen samen te stellen.

Uw vraag naar respect en maximale aandacht voor de Nederlandse taal is een terechte vraag. Waar mogelijk en opportuun zullen wij steeds gaan voor een Nederlandstalige titel. Voor projecten met een internationale uitstraling is een Engelstalige titel soms een absolute meerwaarde in het kader van het internationale en anderstalige publiek dat wij willen en kunnen bereiken en de Engelstalige context van de modewereld waarop wij als Modemuseum aangewezen zijn.

Wij zullen uw vraag meenemen als aandachtspunt voor de toekomst.

Met vriendelijke groeten,

Karolien Mondelaers

Schepen van cultuur, onderwijs, erfgoed en ontmoetingscentra, Stad Hasselt

MIND THE BOOK

Vorige maand protesteerden we tegen "Mind the Book". We kregen dit antwoord:

Beste meneer,

Eerst en vooral mijn excuses dat u wat op mijn antwoord hebt moeten wachten waarom het festival rond boeken en actualiteit de Engelstalige naam "Mind the Book" heeft gekregen.

Mind the Book wil een festival met een internationale uitstraling zijn en nodigt daarom bewust internationale sprekers uit. Dat over de hele wereld gerespecteerde namen als Umberto Eco, Fawzia Koofi en Robert Fisk toezegden aanwezig te zijn, is naar onze mening een verrijking voor het culturele aanbod in België. Het spreekt voor zich dat een Engelstalige titel daarbij helpt. Naast deze internationale sprekers zijn er ook 24 themamomenten voorzien met samen zo'n 60tal auteurs; daarvan zijn er een groot aantal in het Nederlands. De eerste editie vindt plaats in de Singel en ziet er veelbelovend uit en ik hoop u daar te mogen verwelkomen.

Met vriendelijke groeten,

Karen Vander Plaetse

Hoofd marketing en communicatie

Ook de **STICHTING NEDERLANDS** was verontwaardigd over de Engelse titel en koos "Mind the Book" tot sof van januari.

Deze organisatie die zich verzet tegen overbodig Engels, kiest elke maand een "sof" en een "lof", waaruit dan een Lofprijs en Sofprijs van het jaar worden gekozen.

Voor 2010 ging de Lofprijs naar Martine Tanghe, die in een nieuwsuitzending haar afkeuring liet blijken over een Engelse benaming. De Sofprijs ging naar Hema, omdat er op hun cosmetica geen deugdelijke Nederlandse opschriften staan.

Je vindt er meer over op www.stichtingnederlands.nl

